

การวิจัยในชั้นเรียน

ชื่อเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม

ชื่อผู้วิจัย นางอาทิตยา วงสมศรี

สภาพปัญหาและความสำคัญของการวิจัย

ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ นักเรียนปฏิบัติตน ในหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธไม่ถูกต้อง ทำให้คะแนนในการทำแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ ผู้สอนจึงได้นำวิธีสอนที่หลากหลายรูปแบบมาใช้ให้นักเรียน มีความสนใจที่จะเรียน จึงได้นำวิธีสอนแบบร่วมมือ(จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและ กระบวนการกลุ่มมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ปรีक्षाหาข้อซึ่งกันและกัน นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสบายใจ ข้าพเจ้าจึงใช้วิธีสอนดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่อง หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ

คำถามการวิจัย

จะมีวิธีการสอนให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธสูงขึ้นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ(จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ(จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม

2. กลุ่มประชากร คือนักเรียนโรงเรียนสตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 4/1 ปีการศึกษา 2563
 3. กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนโรงเรียนสตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 4/1 ปีการศึกษา 2563
 ตัวแปรที่ต้องศึกษา นักเรียนโรงเรียนสตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 4/1 ปีการศึกษา 2563
 จำนวน 40 คน

- **ตัวแปรต้น** การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม

- **ตัวแปรตาม** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนเรื่อง หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ

นิยามศัพท์

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. วิธีสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) หมายถึง การเรียนรู้จากจากเนื้อหาห่อย่อยไปหาเนื้อหาใหญ่ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การกำหนดเรื่องราวในชีวิตจริง และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน แล้วใช้กระบวนการกลุ่มแสดงบทบาทถ่ายทอด โดยสมมติว่าเป็นตัวละครในชีวิตจริง
4. วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่ม หมายถึง การสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระบบกลุ่ม มีผู้นำ ผู้ตาม แบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำหน้าที่มอบหมายสำเร็จลง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างเครื่องมือวิจัย คือแผนการสอน แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
2. เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บคะแนนก่อนเรียน สอนตามแผนการสอน เก็บคะแนนหลังเรียน
3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. รายงานผล

กิจกรรมที่ 1 วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (เทคนิค Jigsaw) เวลา 4 ชั่วโมง

1. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนที่แสดงว่า เป็นชาวพุทธที่ดีและทำหน้าที่ของชาวพุทธ
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนรู้ว่า ชาวพุทธมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อพระพุทธศาสนาหลายประการ ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด และการเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุ
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ซึ่งเรียกว่า กลุ่มบ้าน และให้แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว คือ 1, 2, 3
4. สมาชิกแต่ละหมายเลขมารวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วศึกษา

ความรู้ร่วมกัน ดังนี้

หมายเลข 1 หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนในการบำเพ็ญประโยชน์แก่วัด

หมายเลข 2 หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนในการบำรุงรักษาวัด

หมายเลข 3 ภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนา

5. เมื่อแต่ละหมายเลขในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาความรู้จนเข้าใจแล้ว ให้ช่วยกัน

ตอบ คำถามตามที่กำหนดให้ ในใบงานที่ 1.1 เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ จากนั้นก็แยกย้ายกันกลับไปยัง
กลุ่มบ้าน

6. สมาชิกแต่ละหมายเลขช่วยกันอธิบายความรู้ตามที่ตนได้ศึกษามา และจากการตอบคำถาม
จนทุกคนมีความเข้าใจในเรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหน้าที่ชาวพุทธและแนวทางการปฏิบัติตน

กิจกรรมที่ 2 วิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ / วิธีสอนแบบกระบวน การกลุ่ม เวลา 4 ชั่วโมง

1. ให้นักเรียนเล่าความประทับใจหรือความภาคภูมิใจในมารยาทของชาวพุทธไทย

พร้อมอธิบายเหตุผล

2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า มารยาทชาวนั้นเป็นวัฒนธรรมที่ดีงาม

ที่พุทธศาสนิกชนชาว ไทยได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมารยาทชาวพุทธ ที่นักเรียนควรได้
ศึกษาและปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง ในเรื่องต่อไปนี้

1) การเข้าพบพระภิกษุและการปฏิบัติตนในเขตวัด

2) การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย

3) การฟังสวดพระอภิธรรม

4) การฟังพระธรรมเทศนา

5) การฟังเจริญพระพุทธรูป

3. ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตนเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ ในข้อ 2

4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ และให้จับสลาก เพื่อแสดงบทบาทสมมติ

กลุ่มละ 1 เรื่อง

5. แต่ละกลุ่มฝึกซ้อมและแสดงบทบาทสมมติตามเวลาที่กำหนด

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติตนตามมารยาทชาวพุทธ

7. นักเรียนกลุ่มเดิมช่วยกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อเพื่อน ตามหลักพระพุทธศาสนา
ในหัวข้อ ทิศ 6 (ทิศเบื้องซ้าย) มิตรแท้ มิตรเทียม และช่วยกันทำใบงานที่ 2.1เรื่อง ค้นหาผู้ปฏิบัติดี

8. นักเรียนและครูช่วยกันเฉลยใบงาน

9. ครูให้นักเรียนทำใบงาน 2.2 เรื่อง การคิดของฉัน

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนวางแผนนำความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและรายงานต่อครูผู้สอนในระยะเวลา 1 เดือน หรือตามความเหมาะสม

ช่วงเวลาที่ดำเนินการ

1. ขึ้นเตรียมเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สัปดาห์ที่ 16 ในการสอนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563
2. ขึ้นสอนตั้งแต่ประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลหลังสอน
3. เขียนรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนเรียน และหลังเรียน เรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลดังต่อไปนี้

การสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ
ก่อนเรียน	40	6.58	32.91	27.5
หลังเรียน	40	12.08	60.41	

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนที่เรียนเรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน จากคะแนน 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 6.58 คิดเป็นร้อยละ 32.91 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 12.08 คิดเป็นร้อยละ 60.41 คะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 27.5

ข้อเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนได้เรียนโดยวิธีการสอนแบบร่วมมือ (จิกซอว์) การแสดงบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่ม สัก 2-3 เรื่อง จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 หน้าที่ชาวพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- การกระทำในข้อใดจัดว่าเป็นการบำรุงรักษาวัด
 - ก. อัน ชักชวนเพื่อนๆ ไปทำบุญ
 - ข. เกตุ ชวนญาติไปสร้างศาลาวัด
 - ค. กานต์ ทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปี
 - ง. ทอง ห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปนั่งมั่วสุมในวัด
- พระภิกษุที่ต้องศึกษาคันถุระ หมายถึงข้อใด
 - ก. การเรียนพระคัมภีร์
 - ข. การฝึกฝนอบรมจิตใจ
 - ค. การฝึกจิตใจให้พ้นจากกิเลส
 - ง. การเรียนรู้ด้านหลักการควบคุมกับการปฏิบัติตน
- เมื่อนักเรียนไปพบพระสงฆ์ ควรปฏิบัติตนตามข้อใดจึงสมควรที่สุด
 - ก. พุดกับท่านอย่างเป็นกันเอง
 - ข. ประนมมือพุดกับพระผู้ใหญ่ด้วยทุกครั้ง
 - ค. พุดกับท่านด้วยเสียงดังเป็นพิเศษ ไม่พุดอ้อมแอ้ม
 - ง. ชวนท่านคุยในเรื่องข่าวต่างๆ ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์
- การแสดงปาฐกถาธรรม หมายถึงข้อใด
 - ก. การแสดงธรรมในพิธีทำบุญ
 - ข. การแสดงธรรมให้แก่ประชาชนจำนวนมาก
 - ค. การแสดงธรรมที่จัดรูปแบบและพิธีกรรมออกไป
 - ง. การแสดงธรรมที่ใช้สำนวนโวหารเป็นทางราชการ
- การเผยแผ่พระพุทธศาสนาวิธีที่ดีที่สุดของพระสงฆ์คือข้อใด
 - ก. ฝึกการคิดวิเคราะห์
 - ข. ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง
 - ค. แสดงธรรมะให้คนเข้าใจ
 - ง. แสดงธรรมะทางวิทยุ-โทรทัศน์
- การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ตรงกับข้อใด
 - ก. การกราบ 3 ครั้ง โดยใช้มือคร่อมเข้า และศีรษะจรดพื้น
 - ข. การกราบแบบมือโดยไขว้วัยะทั้ง 5 คือ เข้า 2 แขน 2 และหน้าผาก 1
 - ค. การกราบโดยไขว้วัยะทั้ง 5 คือ เข้า 2 มือ 2 หน้าผาก 1 จรดพื้น
 - ง. การกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยกราบ 3 ครั้ง แบบมือ พร้อมรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
- งานใดมีการจัดสวดพระอภิธรรม
 - ก. งานศพ
 - ข. งานบวช
 - ค. งานทำบุญบ้าน
 - ง. งานมงคลสมรส
- ในการฟังพระธรรมเทศนา จะปฏิบัติข้อใดเป็นอันดับแรก
 - ก. ถวายไทยธรรม
 - ข. รับศีล อาราธนาธรรม
 - ค. ประนมมือฟังพระธรรมเทศนา
 - ง. ตั้งใจส่งกระแสจิตไปตามบทสวดมนต์
- การฟังเจริญพระพุทธมนต์ มีจุดมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ

ภาพประกอบการวิจัย เรื่องหน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ (ต่อ)

